UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXLV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

nō dicetur licitū opus in flumine, ſeu in loco publi-
co facere: Itē iura allegata procedunt, quando quis
opus faceret in loco publico, ſeu in quo ſeruitutē ha
beret, ut ibi habetur. nos autē loquimur de loco pri
uato, ac etiam communi, in quo non eſt licitū aliqd,
inuito domino, facere, ut ſupra. ¶ Et ideò ex præmiſ
ſis omnibus infertur ꝙ nō debet eſſe locus alicui ex
perimēto, & inſpectioni oculorum ad periculum fa
102 ciēdum, quia† fruſtra petitur id, cuius factū nihil uel
parum operatur, l. hæc ſtipulatio, §. diuus, cum ſi. ibi
per gl. allegatis, ff. ut lega. nom. cauea. & Bar. in l. ita
ſtipulatus la grande, in 10. & penult. col. ff. de uerbo.
obliga. ſi enim de iure non licet Lactātio dictū molē
dinum facere, ueluti ex pluribus ſupra fuit demon-
ſtratum, ergo fruſtra petitur accedi ad locum cauſa
periculum, & experimentum faciēdi. Et hæc ſatis eſ-
ſe in præſenti conſultatione exiſtimaui. Laus Deo.

SVMMAE.

1 *Aquam ex flumine publico nauigabili extrahere eſt prohibitum.*
2 *Molendinum ſuper, & de aqua publica ad uſum nauigij depu-
tata erigere eſt de regalibus, & ad ſolum principem, & non
ad ſubditos pertinet.*
3 *Iudex, & ſuperior officium ſuum etiam non imploratum in ijs,
quæ publica ſunt, interponere poteſt, & nu. 13.*
4 *Idem ad euitanda ſcandala, quod poteſt facere etiam ſine cau-
ſæ cognitione, & partibus inuitis, & non uocatis.*
5 *Conceſſio, & gratia principis tacitè ſubintelligitur facta ſine
præiudicio alterius, etiam ſi non exprimatur.*
6 *Nec habet locum, niſi cognito prius de hoc præiudicio.*
7 *Et quis id cognoſcere debeat.*
8 *Iudex, & ſuperior quando ſine cauſæ cognitione, & citatione
poteſt reuocare id, quod alius iudex fecit:*
9 *Et an ita reuocare cogatur:*
10 *Quid, ſi ante, quàm reuocaret, legitimi contradictores apparerēt.*
11 *Probatio euidens fit ex inſpectione oculorum.*
12 *Nauigatio ex diminutione aquæ fit deterior, & impeditur.*
14 *Iudex in notorijs propria auctoritate, & abſque partis citatione
procedere, & declarare poteſt.*

EPITOME.

MOLENDINVM faciendi obtenta licentia à prin
cipe ſub conditione, dummodo non inferatur præ-
iudicium priuatis perſonis circumuicinis, uel naui-
gio publico, ſi, hac licentia ſuperiori loci nō præſen-
tata, & aliis intereſſe habentibus non notificata, is,
qui eam obtinuit, propria auctoritate molendinum
fecit, aquam ex flumine publico nauigabili cum eui
denti præiudicio publico, & priuatorum circumui-
cinorum extrahendo, & diuertendo, quòd iudex de
his informatus ex ſuo mero officio procedēdo ſine
partis citatione potuerit per præcepta prohibere, &
opus tollere, hic demonſtratur.

CONSILIVM CXLV.

CVM quidam nobilis uirtute cuiuſdam aſ-
ſertæ licentiæ apoſtolicæ, quam ſuperiori
habenti in loco uices legati aliter non no
tificauit, nec præſentauit, inſciis, & non
citatis circumuicinis, nec alijs, quorum intererat,
erexerit unum molendinum aquam ex flumine, ſeu
alueo publico nauigabili extrahendo, & deriuando
cum præiudicio, ac euidenti damno publico, & pri-
uatorum circumuicinorum, & ſuperior cum peri-
tis, multiſque nobilibus locum adiuerit, remque
oculis ſubiecerit, & ab hominibus in loco habitan-
tibus, & prædia circumcirca poſſidentis habuerit
informationem dictam extractionem aquæ, & dicti
molendini constructionē eſſe, prout notoriè oculis
percipitur, in euidētem læſionē, & graue da[...]
tū utilitatis publicæ, quia nauigatio impedit[...]
priuatorum, quorum bona inundātur, & pro[...]
die ſequēti ex decreto ſuo mādauerit canalē [...]
cas illius, per quas aqua ex dicto alueo public[...]
gij extrahitur, debere claudi ſub pœna, & ita [...]
dicti decreti, & mādati canalis fuerit clauſus a[...]
molēdinum illud amplius molere non poteſt[...]
perior hoc facere potuerit, in quæſtionem ue[...]
omiſſo multiloquio, potuiſſe eſt cōcludēdū, q[...]
1 †extrahere aquam de flumine publico nauig[...]
citur eſſe de genere prohibitorū, ut in rub. & i[...]
totam l. ff. de fluminibus, & ne quid in flumin[...]
& l. 2. in fine eodem tit. & præſertim ſi hoc fi[...]
iniuria accolētiū, l. 1. §. oportet, ff. ne quid in f[...]
2 public. Præterea † erigere molendinum ſupe[...]
aqua publica ad uſū nauigij deputata dicitur [...]
regalibus, quod pertinet ad ſolum principem[...]
teris ſubditis eſt interdictum, ut in c. 1. & ibi [...]
quæ ſint regal. in uſu feudorū, & per totum C[...]
ga. noua, legeque municipali huius loci hoc[...]
3 bus eſt prohibitum: ergo † ex mero officio e[...]
implorato ſuperior poteſt illa prohibere, & [...]
l. quos prohibet. ff. de poſtulā. l. filius familias [...]
rani cū gl. ff. de procuratorib. Bar. in l. 3. §. h[...]
& ibi Moder. ff. de dāno īfect. & facit id, quo[...]
gl. notabilis in c. 1. in uer. prouiſionē, de elect[...]
4 in fina lib. uerb. Rurſus† decretum factū fuit [...]
dum ſcandalum, ne nobiles ad arma deuen[...]
conſequenter ne tumultus fieret in populo, [...]
cile cōtingere potuiſſet, ut ī dicto decreto cō[...]
& eſt notoriū: ergo ſuperior hoc potuit face[...]
mero officio nō implorato, & partibus inui[...]
ſequēter etiam nō citatis, nā quod fieri pote[...]
inuito, multo magis eo ignorāte, & abſente [...]
tur in regula poſita, in §. itē uobis, Inſti. per q[...]
ſonas nobis aquiri. & ꝓbatur ex ijs, quæ uolu[...]
cen. in c. ad aures, extra de tēpo. ordin. quē[...]
ſequitur Alberic. in l. de uno quoque. ff. de re[...]
ſi ſuperior in ijs, quę ad officium ſuum ſpect[...]
ſine cauſæ cognitione, & abſque citatione p[...]
uel mādatū ſuis ſubditis, ut aliquid faciāt, u[...]
ciant, mandatū ualet, & dicentes contrari[...]
ſani capitis ſecundum Inno. & Alberic. Sed [...]
dum ſcādalum, & ne ſubditi ueniant ad arm[...]
contingat rumorem fieri in populo, ſuperio[...]
liberam poteſtatē, & poteſt cogere, diſpone[...]
cernere, prout ſibi uidetur, & ſine cauſę cog[...]
ne prędicta ſequantur, ut plenè traditur per [...]
in c. 1. de treuga, & pace, & per Alex. & alio[...]
& poſt operis, ff. de noui oper. nuncia. cum [...]
gatis. ergo ſuperior huiuſmodi decretum e[...]
te non citata facere potuit, & de hoc non e[...]
5 dum. Præterea conſiderandum eſt, ꝙ † con[...]
licentia faciendi molēdinum, dummodo n[...]
retur præiudiciū priuatis perſonis circumui[...]
nauigio publico, quę ꝯditio, & ſi nō fuiſſet [...]
tamē ſubintelligitur, l. 2. §. merito, & §. ſi qu[...]
cipe, ff. ne quid in loco publi. c. dilecti, & c. [...]
extra de decimis, c. qui per nouale de uerbo[...]
6 catio & c. dudum de priuileg. cum ibi not. [...]
conditio ſiue expreſſa, ſiue tacita ſuſpendit [...]
ut obtinens illa potiri, & gaudere nō poſſi[...]
adimpleatur, hoc eſt prius appareat, an po[...]
to, uel publico præiudicium inferre, quia [...]
conditionis eſt actū ſuſpendere, donec fu[...]
pleta, l. cedere diem, ff. de uerbo. ſignifi. & [...]
7 tu. de uerb. oblig. cum ſimil. Cognitio aute[...]
non pertinet ad impetrantem, ne is iudex [...]
ſua eſſe dicatur, ut habetur in cap. 1. & [...]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſtio. 4. & C. ne qs in cauſa ſua iud. ſed ad ipſū ſuperio
rē, & iudicē, q cauſa cognita, & citatis citãdis ꝓcede
re debet, ut in c. fi. ibique gl. & doct. extra de pręſūp.
& arg. not. p gl. in c. cū ueniſsēt, de iud. illa enim uer-
ba ī reſcripto gratioſo expreſſa dicūtur eſſe pars gra
tię, & ideo hoc, an præiudiciū inferre poſſet, prius iu
ſtificari, & apparere debebat. Quare cū impetrãs an
te, q̃ excuſſio huiuſmodi fieret, ꝓpria auctoritate, &
nullis, de quorū intereſſe agebatur, citatis clãdeſtinè
aquã ex nauigio publico extraxerit, & molēdinū ędi
ficauerit, ſuperior abſq; alia citatione, & cauſę cogni
tione potuit talē molēdini erectionē, & aquę deriua
tioné reuocare, † quia ſicut in caſu, quo aliquis iudex
ſine cauſę cognitione, & abſque citatione ꝓceſsit, ſu
perior, & iudex pōt cōtrario impio id, qđ factū fuit,
reuocare ad tradita per Bal. in c. inter quatuor in fi-
ne, de maior. & obed. cū multis, q̃ allegãtur p Alex. in
l. 4. §. hoc autē, in 6. col. ff. de dãno infe. & p Bar. in l.
qđ iuſſit, ff. de re iud. ita, & magis abſq; citatiōe, & co
gnitiōe cauſæ iudex poterit reuocare id, qđ priuatus
auctoritate ꝓpria, & temerariè fecit ſine citatione il
lorū, de quorū præiudicio ageretur. ¶ Quòd autē ſu
perior, q decretū fecit, & mãdauit os, & fauces cana-
lis claudi parte nō citata, nō debeat nūc parte nō ci-
9 tata reuocare, breuiter oſtēditur, & primo, qa † & ſi
uerū eſſet, ꝙ ipſe nō debuiſſet ꝓcedere parte nō cita-
ta, & ꝙ poſſet cōtrario imperio reuocare etiã partę
nō citata iuxta ea, quæ habētur per Inn. & Bal. in d. c.
inter quatuor, tñ nullibi ꝓbatur, ꝙ iudex hoc face-
re cogatur, nã pōt quidē, ſed nō cogitur, ut ī dictis lo
10 cis. Præterea dico, ꝙ † nūc nō pōt reuocare, niſi cau-
ſa cognita, ex quo cōparēt legitimi cōtradictores, q
de iure ſuo docēt, & docere parati sūt, & ideò licet ip
ſe potuiſſet reuocare ante, q̃ legitimi cōtradictores
apparerēt, tamē nūc nō pōt, niſi illis citatis, & cauſa
cognita, ut ꝓbatur ex ijs, quę habētur p Bar. & l. oēs
in l. fi. C. de edicto diui adriani tollen. ubi licet immiſ
ſio ex beneficio illius legis abſq; cauſæ cognitiōe, &
nullo citato fiat, tñ ſecus eſt, qñ legitimi cōtradicto-
res apparēt. ¶ Cōſiderãdū eſt etiã, ꝙ gratia extrahen
di aquã, & erigēdi molēdinū fuit ſubreptitia, dū nar-
ratū fuit, ꝙ ex hoc canalis nauigatio minimè impe-
diretur, nã hoc euidēter, & notoriè eſt falsū, & appa
ret ex facti euidētia, quæ nulla tergiuerſatione celari
pōt, ut cōſtat ex inſpectione oculorū, † quæ euidentē
ꝓbationē facit, ut in l. ſi irruptione in fine, ff. finiū re-
12 gūdorū: nã † deterior nauigatio fit, quãdo aquæ, quæ
æſtatis tpe naturaliter deficiūt, ſi extraheretur aqua
ex nauigio publico, in magna quãtitate minuerētur,
ut in l. 1. §. deterior, & §. proīde, ff. de fluminibus: quo
fit, ut gratia cōceſſa dicatī ipſo iure nulla abſq; eo, qđ
opponatur, ut in c. ſuper literis, ibique doct. oēs extra
de reſcriptis. Et ſi diceretur, ꝙ ſuperior nō debuit ex
ſuo officio facere claudi fauces, & ora canalis molē-
dini, qa officiū iudicis nō impartitur, niſi implorãti,
l. 4. §. hoc autē, ff. de dãno infect. Reſpōdetur primo,
13 ꝙ † cū huiuſmodi cauſa cōçerneret causã publicã, ex
quo nauigatio fiebat deterior, qđ pręiudiciū publicū
dicitur cōcernere, ut in d. l. 1. ff. de fluminibus, ſequi
tur, ꝙ ſuperior auctoritate propria, & ex ſuo mero
officio etiã nō implorato hoc facere potuit, ut eſt di
ctū Bar. ꝙ oēs ſequūtur, in d. §. hoc autem. Secūdo di
co, ꝙ illi, quorum intereſt, ſæpius inſteterūt, ut cana
lis dicti molędini clauderetur. Præterea cū ipſa gra-
tia ex uitio mędacij, & ſubreptionis fuerit ipſo iure
nulla, ut in d. c. ſuper literis cū ibi nota. nō fuit neceſ
ſaria inſtãtia, ſeu oppoſitio habētiū intereſſe, ut in d.
c. † Quinimmò, ut ſupra dictum fuit, ſuperior hoc fa
cere potuit propria auctoritate, & abſque partis cita
tione, quia cū gratia ob ſubreptionē, de quà notoriè
conſtat, ut ſupra, fuerit ipſo iure nulla, ad ſuperiorē
dumtaxat pertinuit declaratio, quæ in caſu notorio
abſque citatione fieri potuit, ad tradita per Abb. in
c. peruenit 1. de appellationib. & per Feli. in c. rodul
phus in antepenult. col. de reſcriptis, & in c. 2. circa
finem 1. col. extra de ſponſalibus. Et hæc pro aliqua-
li informatione breuiter ſint dicta. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Priuilegia etiam talia, de quibus in eorum reuocatione mentio ſpecialis, & de uerbo ad uerbum eſſet facienda, an per derogationē factam uerbis generalibus, & prægnantibus reuocata cenſeãtur, & nu. 45. & 46. ubi hoc declaratur, & limitatur.*

2 *Clauſulæ motus proprij, & ex certa ſcientia de per ſe operatur derogationē priuilegiorum, & eorum, de quibus alias ſpecialis, & expreſſa mentio etiam de uerbo ad uerbum eſſet facienda,*
Et an ſit uerum, num. 47.

3 *Et quid, ſi iuncta eſſet cum clauſulis derogatorijs prægnantibus, & ſpecialibus, & num. 47.*

4 *Clauſula motus proprij quando non ampliet gratiam ultra intentionem concedentis, & ultra id, quod uerba important,*
Et quando ſecus.

5 *Derogatio, & reuocatio per clauſulas generales, attento ſtylo curiæ, ſufficit etiam in caſibus, in quibus aliàs de iure eſſet facienda ſub certa forma, & per clauſulas ſpeciales, & indiuiduas, & num. 51. ubi declaratur.*

6 *Priuilegijs contrarijs quomodo, & per quæ uerba de ſtylo curiæ derogetur, & num. 51.*

7 *Priuilegia habētia uim cōtractus poſsūt à principe ex cauſa iuſta, & publicam utilitatem cōtinente reuocari, & nu. 32. & 36.*
Quæ cauſa debet probari, & de ea conſtare, nec ſufficit eam allegari, num. 35.
Et quomodo princeps hoc facere debeat num. 44.

8 *Priuilegia quomodo, & per quas clauſulas reuocentur, & reuocata dicantur:*
Et an per clauſulas generales, & prægnantes, & motus proprij, & ſimiles:

9 *Et quid ſi ex illis priuilegijs iam diu alteri fuiſſet plenum ius acquiſitum.*

10 *Iure ſuo, & ſua poſſeſsione, uel quaſi, quis non debet abſque eius culpa priuari, nec in ea moleſtari.*

11 *Papa nō præſumitur uelle abſque cauſa iuſta, & cognita aliquem iure ſuo, & ſua poſſeſſione priuare, & ſi uellet, non poſſet.*

12 *Priuilegia, & cōceſſiones principis sēper ſine alterius iniuria, & ſine præiudicio tertij, & iuris alteri quæſiti debet intelligi, etiã ſi in eis clauſulæ derogatoriæ, & prægnantes eſſent appoſitæ.*

13 *Ius alteri in re quæſitum non tollitur per quaſcunque clauſulas inhibitorias, & non obſtantium in literis apoſtolicis appoſitas:*
Et ad quid illæ clauſulæ apponantur.

14 *Principis contractus, & obligatio in præiudicium ſubditorum abſque eorum conſenſu ſubditis non nocet, & quoad illorum præiudicium non ualet.*

15 *Priuilegium conceſſum etiam ad utilitatem publicam non ualet ad damnum, & præiudicium tertij non conſentientis.*

16 *Priuilegium non cenſetur conceſſum in præiudiciū tertij per clauſulas generales, & prægnantes motus proprij, pro expreſſis habentes, non obſtantibus, & ſimiles.*

17 *Priuilegium conceſſum cauſa pietatis, & utilitatis publicæ, eſt ſtrictiſſimè intelligendum, ne tertio, & iuri alteri quæſito præiudicet, etiam ſi in eo eſſent appoſitæ clauſulæ derogatoriæ, & prægnantes.*

18 *Statutū, & prouiſio tollēs ius alterius iã perfectè acquiſitū nō poteſt à cōſilio ciuitatis uigore arbitrij generalis ſibi cōceſſi fieri.*

19 *Principis conceſſio eſpreſsè facta cum præiudicio alterius intelligitur de leui, & modico præiudicio, non autem de magno.*

20 *Priuilegij uerba potius debēt eſſe ſuꝑflua, et nihil, uel parū operari, quã quòd indebitè tertio quoad ius ſibi quæſitū præiudicēt.*

21 *Priuilegium lite pendente impetratum in præiudicium alterius partis non ualet.*